

Bestaansgeld om Fiscale Regelingen te verbeteren

Dit document geeft antwoord op de 11 vragen in de **Vragenlijst internetconsultatie Aanpak Fiscale Regelingen**

1. Achtergrond

Wat is uw achtergrond? Reageert u bijvoorbeeld als particulier, als ondernemer, namens een onderneming, namens een organisatie, of iets anders.

Deze reactie vanuit de Vereniging Basisinkomen, is opgesteld door Reyer Brons (eindredacteur website), op basis van een idee dat eerder is uitgewerkt door Alexander de Roo (voorzitter Vereniging Basisinkomen) samen met hem. Zie Bijlage 1.

2. Regelingen bekend?

Zie bijlage 3 voor een overzicht van fiscale regelingen. Bent u bekend met het bestaan/begrip van fiscale regelingen? En met welke fiscale regelingen heeft u of uw organisatie/onderneming te maken?

Onze Vereniging bepleit invoering van basisinkomen, als vergaande aanpassing van het Nederlandse fiscale en sociale stelsel. Vanuit dat doel volgen we nauwlettend alle relevante regelingen en de wijzigingen daarin. Dat betreft niet alleen fiscale regelingen volgens uw overzicht, maar ook de toeslagen en de uitkeringen in de sociale zekerheid.

Vanuit onze doelstelling hebben wij wel zicht op regelingen rond het inkomen van burgers, maar niet of nauwelijks voor regelingen betreffende ondernemers. Mijn reactie betreft dan ook vooral de regelingen voor burgers.

Ook regelingen rond pensioenen beschouwen wij als niet behorend tot ons aandachtsgebied.

Ik bepleit de invoering van **bestaansgeld, een onvoorwaardelijk inkomen voor iedereen**, ter vervanging van vooral de heffingskortingen en de toeslagen.

Zie bijlage 1 voor een nadere omschrijving van bestaansgeld.

3. Belang van eenvoud

Hoe kijkt u aan tegen het belang van een eenvoudiger belastingstelsel door fiscale regelingen aan te passen? U kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan: een voorkeur voor algemene lagere belastingtarieven in plaats van meer specifieke fiscale voordelen voor bepaalde doelgroepen, begrijpelijkheid/uitvoerbaarheid van het belastingstelsel door minder fiscale uitzonderingen, rechtvaardigheid waardoor juist wel specifieke fiscale regeling(en) voor een groep nodig kunnen zijn of een ander argument vanuit het perspectief van burgers, samenleving of bedrijven.

Een eenvoudiger fiscaal stelsel is essentieel om onze maatschappij beter te laten functioneren.

Burgers begrijpen dan beter waar ze aan toe zijn en de uitvoering wordt een stuk minder gecompliceerd.

Mijn suggestie bestaansgeld in te voeren, beoogt de volgende effecten te bereiken:

- Meer bestaanszekerheid doordat onduidelijkheid verdwijnt
- Minder armoede en armoedeval
- Meer keuzevrijheid voor burgers
- Minder bureaucratie en controle
- Soepelere arbeidsmarkt

Het fiscale stelsel dient bij voorkeur simpel te zijn. Voor zover dit bepaalde groepen in de kou laat staan, kan dat beter opgelost worden door specifieke gerichte voorzieningen via uitkeringen in het stelsel voor sociale zekerheid.

4. Uitvoering simpeler

Hoe kijkt u aan tegen het belang om fiscale regelingen aan te passen/beperken om de uitvoering van het belastingstelsel voor de Belastingdienst simpeler te maken?

Heel nuttig. Zie ook het antwoord op vraag 3.

5. Wie krijgt de baten?

Een aanpassing van het belastingstelsel kan mogelijk financiële middelen opleveren voor de schatkist. Hoe vindt u dat deze middelen moeten worden besteed, bijv. aan lagere lasten voor dezelfde doelgroep die minder voordeel geniet door de aanpassing, of aan een subsidieregeling voor dezelfde doelgroep die minder voordeel geniet door de aanpassing, aan lagere belastingen voor iedereen, of iets anders?

Aanpassing van het stelsel door invoering van bestaansgeld levert de schatkist waarschijnlijk geen geld op, maar verhoogt de uitgaven. Voor zover die verhoging via belastingen terug gehaald moeten worden, moet dat in elk geval niet gebeuren bij de inkomens tot modaal. Wij denken eerder aan het meer belasten van bedrijfswinsten, vermogen of vermogensgroei en eventueel de hogere inkomens.

6. Ordening en prioritering

Fiscale regelingen worden door het ministerie van Financiën beoordeeld op een aantal criteria om tot een ordening of prioritering te komen. Het gaat om:

- *doeltreffendheid (de mate waarin het beoogde maatschappelijke effect/doel ook daadwerkelijk wordt behaald);*
- *doelmatigheid (het realiseren van het beoogde maatschappelijke effect/doel met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen);*
- *complexiteit regeling in de uitvoering en/of mogelijkheid tot handhaving;*
- *uitlegbaarheid, foutief gebruik, of belasting van het doenvermogen van belastingplichtigen;*
- *actualiteit beleidsdoel/onderbouwing voor overheidsingrijpen;*

Mist u hierbij elementen/overwegingen waarmee wij rekening zouden moeten houden? Kunt u dit toelichten?

Deze beoordelingscriteria lijkt mij redelijk compleet.

7. Welke regelingen tegen het licht gehouden moeten worden?

Kunt u toelichten welke fiscale regeling(en) volgens u tegen het licht zouden moeten worden gehouden?

Bestaansgeld is vooral bedoeld om de heffingskortingen en de toeslagen te vervangen. Zie daarvoor het antwoord op vraag 8.

Bij invoering van een (voldoende hoog) bestaansgeld houden mensen meer over van hun inkomen uit arbeid, uit eigen onderneming of uit vermogen. Immers de marginale druk (en daarmee de armoedeval) wordt minder. Ook de bestaanszekerheid neemt toe doordat men bij verlies van ander inkomen altijd nog het bestaansgeld heeft. Dat betekent dat er veel minder behoefte is aan diverse regelingen voor specifiek groepen, zoals zelfstandigenaftrek, startersaftrek en hypotheekrenteaftrek.

Elle regeling om specifiek groepen burgers te steunen moet bekeken worden.

8. Af te schaffen regelingen

Kunt u toelichten welke fiscale regelingen volgens u kunnen worden afgeschaft?

Bestaansgeld zou ingevoerd kunnen worden als nieuwe regeling, het kan ook door de algemene heffingskorting inkomensafhankelijk te maken en uitkeerbaar (of verzilverbaar) voor zover er geen belastingverplichtingen tegenover staan. Alle andere heffingskortingen kunnen afgeschaft worden. Het zou eventueel ook gefaseerd kunnen. Eerst de algemene heffingskorting omzetten naar het bestaansgeld, en in volgende jaren de andere heffingskortingen.

Steeds moet bij zo'n stap gezorgd worden dat de grenzen en de tarieven van de belastingschijven zo aangepast worden dat de minst bedeelden er niet op achteruit gaan.

In de ruim 130 opgesomde regelingen mis ik de toeslagen.

Deze kunnen ons inziens ook afgeschaft worden. Een optie om dat te regelen is de relevante voorzieningen anders te financieren. Bij de kinderopvang is dat al voorgenomen beleid. De huurtoeslag zou kunnen vervallen als de huur van sociale woningen verlaagd kan worden en de zorgtoeslag door de zorgverzekeringen anders te regelen. Voor zover dat niet mogelijk is (of politiek niet wenselijk) kunnen (in elk geval bij huur en zorg) de toeslagen verdwijnen als het bestaansgeld wat wordt verhoogd, uiteraard ook met aanpassen van de grenzen en de tarieven in de belastingschijven.

9. Blijvende regelingen

Kunt u toelichten welke fiscale regelingen volgens u absoluut moeten blijven bestaan of zeer beperkt zouden kunnen worden aangepast?

Op het gebied van de regelingen voor het inkomen van burgers (exclusief rond de pensioenen) zie ik geen enkele regeling die perse moet blijven.

10. Belangrijkste thema

Voor welk thema vindt u het van het grootste belang dat er fiscale regelingen bestaan? U kunt bijvoorbeeld denken aan woningmarkt, familiebedrijven, innovatie, overige ondernemersregelingen, (internationale) concurrentiepositie, milieu/klimaat (autoregelingen, energiebelasting), inkomensondersteuning (zoals heffingskortingen), omzetbelasting.

Vanuit onze optiek is vooral van belang dat het belastingstel eerlijk, eenvoudig en toekomstbestendig. Zo weinig mogelijk regelingen en zo simpel mogelijk.

11. Extra

Wilt u nog iets toelichten waarover geen vraag is gesteld.

Er is geen vraag gesteld over eventuele **fasering**. In vraag 8 stelden we al dat bestaansgeld best ingevoerd kan worden, als dat politiek of uitvoeringstechnisch beter uitkomt, door niet alles tegelijk te doen maar de op te heffen regelingen na elkaar over te zetten.

Een ander punt betreft de keuze van de **uitvoeringsorganisatie**.

In het voorgaande opperde ik dat het bestaansgeld gestart zou kunnen worden door de algemene heffingskorting te verbouwen naar een inkomensafhankelijke uitkeerbare korting. Dat zou de Belastingdienst ook nu aan moeten kunnen omdat er niet echt een wezenlijk andere regeling wordt

bedacht.

Voorwaarde is wel dat deze dienst, met name bij lage en wisselende inkomens van verschillende werkgevers, niet met een ingewikkeld stelsel met voorschotten werkt. Er mag geen nieuwe variant op de toeslagenaffaire ontstaan.

Overweging verdient ook om het bestaansgeld te laten uit betalen door de SVB. Qua vorm en qua benodigde gegevens lijkt bestaansgeld op de kinderbijslag en de AOW, regelingen die de SVB al ongeveer een halve eeuw met weinig problemen uitvoert.

Bijlage 1.

Bestaansgeld, omdat je bestaat en om te kunnen bestaan

Bestaansgeld wordt aan iedereen ter beschikking gesteld zonder toets op inkomen en vermogen, ongeacht de huishoudsamenstelling en zonder enige tegenprestatie te eisen.

Als je nu een uitkering hebt die hoger is dan het bestaansgeld, is er een aanvulling op het bestaansgeld om op hetzelfde inkomen uit te komen als nu.

Wat is bestaansgeld?

Bestaansgeld is een vast inkomensvergoeding voor iedereen.

Voor specifieke situaties zijn er aanvullende voorzieningen.

Denk bijvoorbeeld aan mensen die een beperking hebben en daarom minder of helemaal geen betaald werk kunnen verrichten

Bestaansgeld wordt aan iedereen ter beschikking gesteld zonder toets op inkomen en vermogen, ongeacht de huishoudsamenstelling en zonder enige tegenprestatie te eisen.

We noemen het bestaansgeld en geen basisinkomen, omdat het niet voor iedereen hoog genoeg is om van te kunnen leven.

In vergelijking met de huidige situatie vervangt bestaansgeld de heffingskortingen in het belastingstelsel. Ook de toeslagen, voor zover deze niet overbodig kunnen worden door zaken anders te regelen dan nu (denk bijvoorbeeld aan gratis kinderopvang).

Als je nu een uitkering hebt die hoger is dan het bestaansgeld, is er een aanvulling op het bestaansgeld om op hetzelfde inkomen uit te komen als nu.

Voor de hoogte is € 1.000 per maand een uitgangspunt. Het kan zijn dat we lager moeten beginnen en wellicht kan het bedrag op den duur hoger worden.

Uiteraard moet er wel sprake zijn van indexering in de orde van grootte van de inflatie.

Doordat het bestaande regelingen vervallen (heffingskortingen en toeslagen) of lagere uitgaven hebben (uitkeringen) is de financiering van bestaansgeld geen groot probleem.

Waarom bestaansgeld?

Ieder mens heeft recht op een redelijk bestaan, dat wil zeggen dat iedereen mee kan delen in de middelen die de aarde en maatschappij voortbrengen. Daarom krijg je bestaansgeld.

Dat bestaansgeld maakt het meteen ook mogelijk om te bestaan, om mee te doen in de maatschappij. Het verschaft een basiszekerheid waar je verder op kunt bouwen.

Omdat het voor iedereen altijd hetzelfde is, is de uitbetaling van bestaansgeld ook eenvoudig uit te voeren en zeer voorspelbaar. Dit verkleint de complexiteit van de overheidsbureaucratie en het neemt veel oorzaken van stress bij ieder mens weg.

Naast bestaansgeld kan iedereen meer inkomen verwerven via betaalde arbeid, een onderneming of door inkomsten uit vermogen.

Er zullen altijd mensen zijn voor wie dat onmogelijk is, bijvoorbeeld als je een beperking hebt.

Daarom is voor een aantal situaties aanvullende maatwerk nodig.

Bij de invoering kunnen we dat regelen door bij alle huidige uitkeringen de kop van de uitkering, voor zover die nu hoger is dan het bestaansgeld, aan betrokkenen uit te keren.

Per uitkering kan (en moet!) wel nagegaan worden of de regelingen aangepast kunnen worden, bijvoorbeeld door meer uit te gaan van vertrouwen dan van wantrouwen. Het is bijvoorbeeld echt

een beetje raar dat iemand die een been mist, dat periodiek weer moet aantonen met een stapel formulieren en medische verklaringen.

Wie krijgt bestaansgeld?

In principe is bestaansgeld voor iedereen.
Maar zeker op twee punten moeten we dat nuanceren.

Het eerste betreft **leeftijd**.

Er is veel voor te zeggen om het volledige bestaansgeld aan volwassenen uit te keren en aan **kinderen** een lager bedrag, bijvoorbeeld € 200 of € 250. Dat kan door de bestaande kinderbijslag tot dit bedrag te verhogen. Of we het dan kinderbijslag of kinderbestaansgeld noemen is niet zo belangrijk. Met deze verhoging kan het zogenaamde kindgebonden budget geheel of grotendeels verdwijnen.

Voor **ouderen** bestaat er met de AOW als een behoorlijk geoliede regeling. We kunnen er voor kiezen dat voor hen zo te laten, of toch ook het bestaansgeld in te voeren met (voor zover nodig als het bestaansgeld lager is) de kop van de AOW en bovenop.

Het tweede betreft **migratie**.

We kunnen bijvoorbeeld bestaansgeld alleen geven aan mensen die legaal vijf jaar of langer in Nederland zijn. Of je nu een Nederlands paspoort hebt of een ander paspoort. Het moet wel conform EU-wetten. Nu is dat ook zo geregeld met de bijstand. Daar kom je als buitenlander alleen voor in aanmerking als je 5 jaar in Nederland gewoond hebt.

Bij vertrek uit Nederland verlies je in principe je recht op bestaansgeld, eventueel na een nader te bepalen periode, bijvoorbeeld om tijdelijk vertrek wegens studie of tijdelijke uitzending (diplomaten, militairen, internationale bedrijven) niet in de weg te staan.

Een apart aandachtspunt punt betreft de ouderen vanaf de AOW-leeftijd. Die hebben nu onbeperkt recht op AOW, ook na verhuizing naar het buitenland.

Bestaansgeld en basisinkomen

Bestaansgeld voldoet niet aan alle kenmerken die Basisinkomen Nederland koppelt aan basisinkomen. Het is niet voor iedereen hoog genoeg om van te kunnen leven. Aan de voorgestelde aanvullende voorzieningen kunnen voorwaarden worden gesteld die niet passen bij onvoorwaardelijk basisinkomen. Zie de huidige uitkeringen.

Wij pleiten nu toch voor dit lagere bestaansgeld om stappen vooruit te zetten uit het moeras van het vastgelopen Nederlandse stelsel.

Alexander de Roo (voorzitter VBi), Reyer Brons (website VBi), maart 2023

.....
<https://www.internetconsultatie.nl/fiscaleregelingen/b1>

In te vullen gegevens bij een reactie

Een e-mailadres kan maar één keer gebruikt worden per consultatie. Na het versturen van uw reactie krijgt u een bevestiging toegestuurd naar het e-mailadres dat u hier opgeeft. In deze bevestigingsmail staat een link naar de consultatie website die u moet aanklikken om uw reactie te bevestigen. Dit om misbruik van de site tegen te gaan. Het is daarom van belang dat u hier uw e-mailadres juist invult.

E-mailadres* **info@basisinkomen.nl**

Persoonlijke gegevens

Anoniem reageren op een consultatie is niet toegestaan. Daarom dient u hier uw naam en woonplaats op te geven. Uw gegevens worden gebruikt voor het verwerken van de inzending. Meer informatie vindt u in het [privacystatement](#).

Uw reactie wordt onder vermelding van uw organisatiernaam (indien van toepassing), voorletter, achternaam en plaats gepubliceerd op de website. Als u niet wilt dat uw reactie op de site wordt gepubliceerd kunt u dit hieronder aangeven. Uw reactie wordt in dat geval niet gepubliceerd behoudens de verantwoordelijkheid van de overheid op grond van een wettelijke informatieverplichting of rechterlijke uitspraak.

Voorletters* **A of R**

Achternaam* **de Roo of Brons**

Bedrijfsnaam **Vereniging Basisinkomen**

Plaats* **Oosterbeek**

Instellingen

- Ik wil berichten ontvangen over het verloop van de consultatie.
- Ik ga er mee akkoord dat mijn reactie op de website wordt gepubliceerd.
- Ik ga er mee akkoord dat mijn persoonsgegevens worden gepubliceerd.
- Ik heb de [algemene voorwaarden](#) gelezen en ik ga hiermee akkoord.
- Ik ga akkoord met de verwerking van mijn persoonsgegevens volgens het [privacystatement](#).